

Publieke opinie

Ieder mens staat in het voetlicht, daar valt niet aan te ontkomen. Je wordt gezien, door een toenemend aantal mensen naarmate je ouder wordt. Dat gezien-worden betekent: beoordeeld worden. Je kunt niet verborgen blijven en je wordt geacht ergens aan te voldoen. Dat 'ergens' is een complex geheel. Het bestaat uit normen, bijvoorbeeld met betrekking tot de intellectuele ontwikkeling; maar ook je sportieve prestaties, je communicatieve vaardigheden, en niet in de laatste plaats je uiterlijke verschijning. Met dat alles sta je in het felle licht van de beoordeling. Daarmee samen en er nog ver bovenuit gaat de publieke opinie, een stelsel van normen, waarden, trends en dergelijke dat het gewenste mensbeeld vormt. Tijdschriften, boeken, radio, tv en internet 'maken' dat beeld en 'men' vindt dat je zo moet zijn; daarnaast is er een alternatief circuit, ook een 'men', maar met andere normen, waarden, trends, dat een ander mensbeeld geeft. Als je daarin verkeert, moet je zó zijn; als je in het andere circuit leeft, moet je zús zijn. Met elkaar horen we ergens bij, hebben we een kring om ons heen, die je weliswaar voor het voetlicht rukt, maar die iets minder hard oordeelt, omdat er verwantschap is.

Onze tijd lijkt er een van de grootste vrijheid, van de mogelijkheid om te doen en laten wat je wilt. Vergeten wordt echter het voetlicht, dat door de publieke opinie wordt gekleurd: pas je erin of niet?

Dit boek is niet alleen geschreven voor de ontevredenen. Het is tevens bedoeld voor mensen die lak hebben aan de publieke opinie, ofwel – als ze zich er wel wat van aantrekken en eronder lijden – maling *krijgen* aan de publieke opinie. Het is niet de bedoeling om op te roepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid of zelfs anarchie, dat is iets anders.

Het gaat om het verwerven van vrijheid van de invloed van het voetlicht, van de blik van anderen op jou en vooral ook van jouw eigen versie van de publieke opinie op jezelf en op anderen. Jij zet immers ook anderen in het voetlicht!

Ieder mens draagt in zich de bron van charisma, van genie. Genie wordt door het Kantianisme lamgelegd, charisma door de openbare mening. Eén grote familie Doorsnee moeten we worden, dat is globalisering en dat is ook de multiculturele samenleving. Maar het is ook H&M, Free Record Shop en Bruna in elke stad, onvermijdelijk. Zo weet je wat voor kleren je te dragen hebt, welke CD's en DVD's je moet horen en zien en welke boeken en tijdschriften 'in' zijn. Je leert wanneer je kinderen hun prikkels moeten hebben, hoe je het beste met je man kunt vrijen, hoe je jezelf slank streept. En dat elke week opnieuw, elke dag nog een keer, elk uur zelfs. Niemand steekt boven het maaiveld uit, dat mag ook niet. De mensenmassa is een pas gemaaid gazon en als er enkele sprietjes harder groeien dan de anderen, komt na korte tijd de tuinman en maait alles weer gelijk.

Binnen de toegestane hoogte kan er van alles, waardoor de illusie van vrijheid behouden blijft. Je kunt je zelfs vol-

gens de trends misdragen, je mag je brutaliteit cultiveren of in de playboy gaan staan. Kan allemaal, mits er niets wordt ingezet vanuit een regio die boven het maaiveld ligt.

George Moore (1873-1958) is de hierbij horende filosoof. Hij introduceerde het begrip ‘common sense’, d.i. het totaal van overtuigingen, die de mensen in het leven van alledag al altijd voor waar hebben gehouden. De meerderheid der stemmen telt. Wat de meeste mensen ervan vinden, dat is juist. Doe gewoon, dan doe je al gek genoeg.

Zo hebben we een doorsnee-mensheid, met doorsnee-ideeën, een doorsnee-geneeskunde met standaards en protocollen, een doorsnee-natuurwetenschap en een doorsnee-filosofie. De mensen aan de top zijn geen van allen ouder dan dertig jaar, ook al zijn ze tachtig. Want met dertig houdt de doorsnee-ontwikkeling op – en verder mág niet!

De Mens: een verdorven creatuur?

‘Niet in staat tot enig goed, geneigd tot alle kwaad’ is het adagium van het protestantisme. Temidden van de massa verdorvenen leeft een enkele uitverkorene, die dit niet aan zichzelf te danken heeft, maar aan de genade van de Heer.

In onze tijd is er een variant ontstaan op deze visie van verdorvenheid. Die variant vind je terug in het mensbeeld dat in grote aantallen mensen in het Avondland leeft. Het is ook wel te begrijpen, dat het optimisme met betrekking tot de goedheid van de mens moeilijk overeind te houden is. Niet alleen de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog, ook het terrorisme, de intolerantie en het fanatisme geven een beeld van de mens als verdorven creatuur. Het geloof in het goede verdwijnt en er ontstaat een soort lust aan de verdorvenheid. Dat nieuwe mensbeeld vind je in de filosofie (Heidegger, Sartre), in de literatuur. De mens kan zich oneindig veel moeite doen om de schijn van verhevenheid op te houden, hij eindigt tenslotte in de poel van zijn hartstochten, in de neergang, de onmacht, het kwaad.

Dat beeld wordt in evenwicht gehouden door de spirituele roze wolk en de luchtkastelen van de Nieuwe Tijdsbeweging. Je oefent je in een zo positief mogelijk zelfbeeld. Je bent helemaal goed, je werkt aan de tevredenheid met

je eigen persoon, je bestrijdt alle onzekerheid, je schildert jezelf in een andere aura van hemelse aquarelkleuren. Die positiviteit verlicht alles om je heen, straalt uit als een weldaad voor je duistere omgeving, die nog niet zo ver is. Je besluiten vorm je al pendelend, of door je gevoel te voelen. Je denken moet worden gedeconditioneerd, totdat het open en stil is geworden, ontvankelijk voor de schoonheid van in de eerste plaats je eigen wezen.

Dit klinkt spottend en respectloos, maar dat geldt niet voor de mensen zelf, die zich hiertoe laten verleiden. Het geldt voor de spirituele werking die een mens in zich kan toelaten. Die spiritualiteit is evenzeer een onderdeel van de trends, van de publieke opinie. Ze wordt gepropageerd in damesbladen en alternatieve tijdschriften en boeken, in cursussen en trainingen. Ze is de andere kant van de verdorven creatuur. Als de verdorvenheid, het gewelddadige, gezien wordt als het boze, zou je de roze wolk rond het luchtkasteel kunnen verwarren met het goede. Maar de wereldorde leeft niet in de polariteit, ze leeft in het midden. De Kantiaan heeft gelijk, wanneer hij alle gespeculeer ins Blaue hinein streng afwijst. De goede fee die geleerd heeft zo intens van zichzelf te houden, heeft gelijk als zij de linker hersenhelft afwijst. Maar de waarheid ligt in het midden.

Je kunt in de realiteit begraven raken en in verdorvenheid ten gronde gaan – je kunt ook in het ideële verblind raken, vervluchtigen, verbranden, dan ben je ook verloren.

De zin van meditatie kan niet zijn, dat je de realiteit los-